

Lykien - Tyrkiet 2014

På sporet af kristendommen langs Lykiens kyst.

En pakkerejse med TSS-Travel Service Skandinavia. 7 dages guidet tur med bus og båd rundt til Lykiens fascinerende naturscenerier. Vi besøger nogle af Tyrkiets mest berømte bibelske steder og oplever de hvide kalkstensterrasser i Pamukkale (UNESCO – verdensarv).

Mandag den 27. januar 2014. (Merete)

Vi havde allerede i begyndelsen af august 2013 gennem et tilbud i Jyllands Posten fra TSS Travel Service bestilt en studierundrejse til Tyrkiet (På sporet af kristendommen langs Lykiens kyst) for 990 kr.

Her til morgen stod vi tidligt op for at gøre klar til at hente Kjesten og Flemming, inden turen gik til Billund. Vi kørte hjemmefra et kvarter tidligere (6.10), da der ville være snevejr undervejs. Der var glat, -5 grader og der begyndte at sne samt fyge, da det blæste en del.

I krydset ved Pårup kørte en bil lige ud foran os, og jeg må sige, at hjertet fløj lige op i halsen på os alle. Heldigvis havde vi en god chauffør, og Bent nåede at bremse ned.

Snevejret tog til efterhånden, som vi nærmede os Billund, og en overgang havde vi en saltspreder et lille stykke foran os og en bag os, så vi var godt dækket ind.

Vi ankom til Billund lidt før kl.8. Vi havde tjekket ind dagen i forvejen, så vi skulle bare have afleveret vores bagage. Der var stor travlhed med at rydde landingsbanerne for sne, og de store maskiner kørte i pendulfart.

Lidt over 9 måtte vi gå ombord på flyet, TC-FBV. Vi sad på bagerste række, og Kjesten og Flemming havde fået de forreste sæder. Vi var klar til afgang kl. 10.00, men forinden skulle vi lige af-ises, pga. frostvejr, så sneen omkring os blev helt orange. Der var ingen forplejning ombord, kun the og kaffe, så vi havde taget burgerboller med bøf (rester fra vores fødselsdagsparty lørdag) med til os alle 4.

Vi ankom til Tyrkiet, Antalya kl. 15 lokal tid (14 dansk tid). Vi kom hurtigt gennem tolden, og vi fik et fint stempel i vores pas. På vej ud til bus nr. 9 (der var 10 busser) begyndte det at regne. Vores guide hedder Nergis, som betyder blomsten narcis. Nergis har været guide i 17 år og forinden havde hun læst økonomi. Hun fortalte, at de havde et ordsprog i Tyrkiet: "We are not a candy therefore we can not melt". På vej til hotellet fortalte Nergis, at der var 1 million indbyggere i Antalya, og at Antalya også var en region. Når vi kører gennem en tunnel, skal der betales vejskat. Vi fik en kort briefing om ugens

program, og straks var der nogle, som ikke ville være med til at betale for hele pakken, som skulle tilkøbes hernede fra. De 990 kr., som vi havde betalt hjemmefra dækkede fly, hotel, morgenmad og bustransport. For ca. 1.700 kr. kunne vi tilkøbe frokost, aftensmad og entre de forskellige steder.

Konyaaltı Beach er en ca. 6 km lang, meget flot sandstrand med vajende palmer. Her er der mange turister i sommerperioden.

Ved 18-tiden ankom vi til hotel Maxim, (<http://themaximhotels.com/EN/index.html>) hvor vi fik en dejlig og flot velkomstdrink.

Kl. 19 gik vi ned i restauranten, hvor der var en lækker buffet med lune retter samt en stor salatbar og mange kager til dessert. Fuldstændig overvældende. Efter aftensmaden kiggede vi på hotellets forretninger, da vi ledte efter 2 x spillekort. Vi fandt nogle kort, og vi fik en vældig snak om euro kontra tyrkiske lira med manden i butikken. På turist stederne bruges der mest euro, mens der på landet bruges tyrkiske lira. Det endte med, at han forærede os hver et lille turist-vedhæng, som vi kunne sætte på vores bluser. Der var ingen billedfremvisning denne aften, så vi fik os et par spil kort. Mændene var de heldige vindere.

Tirsdag den 28. januar 2014 (Kjesten):

Det var så turens første hotel, Hotel Maxim i Kemer, ca. 40 km vest for Antalya, med en meget flot standard (<http://www.themaximhotels.com/EN/index.html>) Spændende om standarden holder turen igennem. Morgenmaden var lige så righoldig som aftensmaden. Det gør det faktisk ikke nemmere at vælge, når udbuddet er så stort og forskelligt. Her på hotellet gjorde man meget ud af hygiejnen. Både under middagen den foregående aften og nu til morgenmaden havde personalet plastikhætter på, og der gik konstant en ung mand og tørrede gulvet af.

Kl. 07.30 var vi alle klar i bussen til afgang mod de mange forskellige oplevelser på denne rundtur. Vi var så heldige at få plads på nogle af de forreste sæder. Vores guide, Nergis, gav mange små foredrag /indlæg undervejs. Den første i dag blev om tyrkisk gæstfrihed:

Når man kommer på besøg i et tyrkisk hus, tager man skoene af. Man får en meget varm velkomst, og der bliver tilbudt "lemon cologne" til rengøring af hænder. Dette er en 80% alkoholholdig væske med en meget kraftig duft af citron, som dog hurtigt aftager. Efter at man nu har rene hænder, bliver der budt på kaffe og/eller te. Nergis gav os alle mulighed for at prøve citron-væsken. Hun ønskede, at hendes gæster skulle undgå maveproblemer på turen og opfordrede os til at bruge den meget ofte.

Nergis havde en gave til os. Hvert par fik udleveret et kort over Tyrkiet. Nu kunne vi alle følge med på rundturen på kortet. Hvis vi ikke havde fået dette kort, havde jeg købt et. Dejligt. Den første del af turen gik langs den lykiske kyst med ryggen mod Taurus bjergene. (Taurus = den hvide tyr pga. sne på toppene), som adskiller Middelhavskysten fra den Anatolske højslette. På vores tur var det højeste bjerg 1.850 m. Det højeste bjerg i Taurus er 3.900 m. For øvrigt er Tyrkiets højeste bjerg Ararat – 5.700 m (der hvor Noah landede). Nergis fortalte om Tyrkiets geografi: arealet er 7.800 km². De 3% af landet ligger i Europa, mens de resterende 97% ligger i Asien (Lilleasien). Befolkningen er på ca. 80 mill., med 17 mill. i Istanbul og 3,5 mill. i Ankara. Landet er inddelt i 7 regioner. Vi kørte i Middelhavsregionen med meget varm sommer op til 40 grader C og vinter ned til ca. 10-15.

Lidt om floraen i dette område. Der findes 3 forskellige pine trees – fyrretræer, cedertræer, eg, oliven, nerier, Johannesbrødtræer (carob på engelsk). H.C. Andersen har sagt: "at rejse er at leve". Jeg kan tilføje: "det er også at lære". I antikken brugte man johannesbrød-kerner som mål for diamanters karat. Én kerne = en karat.

Når man rejser, bliver der altid drukket meget vand. Vores rare chauffør, Firat, havde et tilbud til os: Betal €5 pr. person, og tag så alle de flasker vand, vi lystede. For øl og sodavand skulle der betales særskilt.

Første stop på busturen mod vest var ved restauranten Baccus, nær Adrasan. Vejret er jo ret væsentligt på rejser. Foreløbig kunne det betegnes som en lidt kølig overskyet dansk forårsdag. Da vi landede i går, så vi mange hvide firkanter før og omkring Antalya. Det er såmænd blot drivhuse til at maksimere udbyttet af den meget frugtbare jord i denne region. Her dyrkes hovedsageligt tomater, paprika, aubergine og squash. Vi kørte gennem Kumluca, som har tomat som sit symbol. Både her i Kumluca og nærmest alle byer, vi kørte igennem, vokser der appelsintræer langs veje og gader. Alle træer var tunge af frugter. Ingen gider plukke dem, da der er appelsiner til overflod i dette land. For øvrigt har Antalya appelsin som sit symbol. Der plukkes appelsiner to gange om året. Finike er en mindre by, som ikke er så turistet, men som har en attraktiv lille marina. Lystsejlere kommer som regel ikke længere mod øst ved denne kyst end til Finike. Herefter gik vores bustur på hovedvejen langs med kysten - meget snoet - og der gik geder meget tæt på vejen og de stejle skrænter ned mod det smukke vand. Disse geder gav anledning til en snak om gedemælkens gode egenskaber – Nu var solen for øvrigt kommet frem.

Vi kørte i Lykien, som på græsk betyder Solens land. I "Turen går til Tyrkiet" står følgende:

Lykiernes langsomme død

Det lykiske folk var som katten, helt sin egen. Og som katten havde det mange liv. Mens andre kulturer frivilligt valgte at indgå forbund med større magter, valgte lykierne at danne deres eget forbund af byer. Stædigt modstod de herskende magters forsøg på at knække dem. Da lykierne ca. 1400 f.Kr. slog sig ned på den brede halvø mellem Fethiye og Antalya, var der fred og ingen fare. Men i 540 f.Kr. angreb perserne, og de lykiske byer måtte for første gang overgive sig til en stærkere magt. De næste i rækken var athenerne, som perserne dog snart drev ud. I 333 f.Kr. stormede Alexander d. Store forbi og tilføjede lykiernes fjerde nederlag. Alexanders general og efterfølger Ptolemaios blev lykiernes femte fremmede hersker. Så blev det romernes tur, men de valgte at give Lykien til rhodeserne, der dermed blev de syvende i rækken af herskere over det lykiske folk, efterfulgt af kongerne fra Pergamon. Endnu levede den lykiske kultur. Det ses i de særprægede gravmonumenter, fint udhuggede klippegrave og store stensarkofager, formet i stil med husenes arkitektur. Nogle af gravene har inskriptioner på lykisk, et indoeuropæisk sprog, som eksperterne endnu ikke helt kan tyde.

Besværet med at afkode sproget skyldes bl.a., at lykierne i 200-tallet f.Kr. holdt op med at bruge det og gik over til græsk. Trods en kats stædighed måtte lykierne langsomt give op, og da romerne i 43 f.Kr. indlemmede Lykien i imperiet, var kampgejsten brugt op. Ni liv var ikke nok. Og da arabere og tyrkere indtog den smukke kyststrækning, var kun de tavse ruiner tilbage.

Men ruinerne taler til nutidens besøgende. Med deres smukke placering på svært tilgængelige bjergtoppe har de en særlig skønhed, som forstærkes af det faktum, at man ofte har stederne helt for sig selv. Lejer man en bil, kan man besøge en lang række ruinbyer, som er svære at nå med offentlig transport, men dagsudflugter med turbureauer fra Fethiye og Kaş er også en mulighed. Har man mod på et par lange vandreture, kan det anbefales at besøge et par af ruinbyerne ved at gå udvalgte dele af den 500 km lange rute The Lycian Way

De mest storslåede lykiske ruinbyer er Xanthos og Patara men også helligdommene ved Letoon, som sammen med Xanthos er udpeget som verdenskulturarv af UNESCO og Tlos, der troner på en bjergtop lidt nord for Saklıkent-kløften, er fascinerende steder.

Ca. kl. 10 parkerede vi i Demre, som i antikken hed Myra. Myra var én de 6 byer i antikken, som havde større rettigheder. I Demre/Myra skulle vi besøge St. Nicolas Kirke. Biskoppen St. Nicolas siges at være den rigtige julemand. Han levede her i det 4. århundrede. (<http://www.stnicholascenter.org/pages/myra->

[church/](#) og <http://www.sacred-destinations.com/turkey/kale-church-of-st-nicholas-myra>)

Negrís fortalte legenden om St. Nicolas, som skulle være forlæggert for vor tids julemand.

Nikolaus, som selv forærede familieformuen væk til de fattige, ville nok heller ikke kunne genkende sig selv som den julemand, der er hovedsymbolet på nutidens juleforbrugsfest. Ligesom vor tids julemand er Nikolaus kendt for at give gaver til børn. I hans tilfælde var der dog noget mere alvorligt på spil end den nyeste legetøjsracerbane eller barbie dukke. Det vidner de følgende historier om:

En fattig mand i Myra havde tre døtre. Desværre var manden så fattig, at han ikke havde råd til at give sine døtre en medgift. Medgiften var nødvendig for at døtrene kunne blive gift, når de blev voksne. Hvis døtrene ikke kunne blive gift, var der næppe nogen anden mulighed, end at de måtte blive prostituerede for at kunne forsørge sig selv. Det plagede manden meget. Han var imidlertid også en meget stolt mand, selv om han var fattig. Ingen skulle komme og give ham penge som velgørenhed. Biskop Nikolaus hørte om mandens problem og besluttede at hjælpe ham. Fordi manden ikke ville modtage penge, måtte Nikolaus give ham dem i al hemmelighed. Ifølge en udførlig beretning foregik Nikolaus' gavegivning over tre år: Hvert år, når en af døtrene var ved at nå myndighedsalderen, gik Nikolaus hen til mandens hus og kastede en pose guld ind ad vinduet. Det skete netop natten før, at pigen nåede den giftemodne alder.. Manden ville gerne vide, hvem det var, der gav ham pengene, så han udtænkte en plan. Natten før den tredje datter nåede myndighedsalderen, lagde han sig på lur ved vinduet for at afsløre den hemmelighedsfulde velgører. Nikolaus hørte imidlertid om mandens plan, så i stedet for at kaste posen ind ad vinduet, kastede han den denne gang ned gennem skorstenen. Datteren havde netop vasket sine strømper og hængt dem til tørre over ildstedet. Posen med guld faldt ned gennem skorstenen og landede i en strømpe. Herfra er der selvfølgelig ikke langt til historierne om julemanden, der kravler ned gennem skorstenen julenat og putter gaver i de til lejligheden ophængte sokker.- (kilde: <http://www.kristendom.dk/artikel/306634:Troens-hovedpersoner--Nikolaus--ca--280-350>) . Negrís fortalte, at det altid foregik natten til den 25. december!!!

Vi brugte ca. en time på besøg i resterne af denne meget gamle kirke. Man mener, at man byggede en kirke over St. Nicolas' grav efter hans død i 350. Kirken har været udsat for mange ødelæggelser og genopbygninger. Den russiske zar Nicolas d. 1. var meget involveret i restaureringen af kirken midt i 1800-tallet.

Ca 1,5 km fra Demre kom vi til den antikke by Myra, (http://www.lycianturkey.com/lycian_sites/myra.htm), med de mange udhuggede klippegrave, der imiterer træhuse med søjleprydede facader, nogle med gavlfelter med relieffer og lykiske indskrifter. Ved foden af klippen med de mange grave ligger et velbevaret teater, delvis indhugget i klippen, delvis bygget. Vi lærte her nogle af forskellene på græske og romerske teatre. De græske har en hesteskoformet scene, hvor den romerske er cikulær. De græske teatre var som regel bygget ind i klippen med udsigt til havet, hvor de romerske var fritliggende.

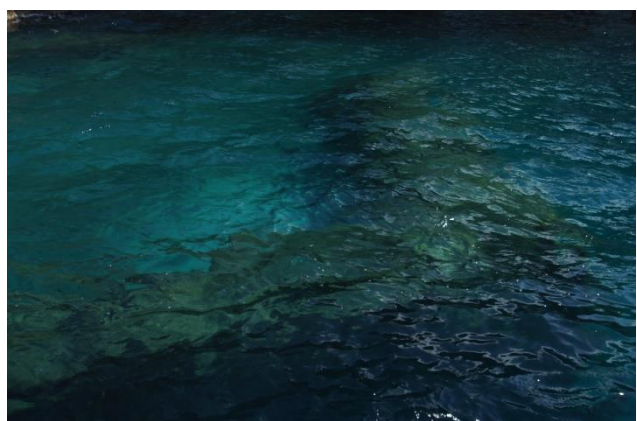

Inden vi kunne køre til vor frokost-restaurant, måtte vi tilbage til p-pladsen ved St. Nicolas kirken for at hente den lille gruppe, valgt oplevelsespakke nr. 2 fra. Den omfattede frokosten samt nogle ekstra oplevelser/seværdigheder.

Vi kørte ud til kysten, hvor Myras havn, Andrika, havde ligget. Her ligger stadig en del uudgravede rester fra denne havn, hvor Paulus for øvrigt skiftede til et nyt skib på sin rejse til retssagen imod ham i Rom omkring 60 e.K. ifm. hans arrestation i Jerusalem, hvor han havde ophidset befolkningen til opstand.

Frokostrestauranten lå i en lille hyggelig havn helt ud til stranden, hvor der garanteret ville have været mange mennesker på en tyrkisk sommerdag. Vejret var stadig smukt med sol og blå himmel. Igen var der en buffet med mange spændende tyrkiske retter.

Næste stop var Ücagiz, hvorfra vi i ombyggede fiskerbåde skulle sejle ud til den sunkne by og Kekova-øen. Indtil for nylig var denne lille by et fattigt samfund af fiskere og bønder. Men nu lever de fleste i byen af turismen. I antikken holdt lykier, romere, byzantinere og korsfarere til her i Kekova-bugten. De efterlod sig sarkofager, borganlæg, templer og kirker, hvoraf meget endnu står mellem landsbyhusene og på øde klippeøer. De meste berømte af ruinerne er kendt som "den sunkne by" og består af rester af en lykisk og byzantinsk by, som sank 6 m pga en række jordskælv. Den sunkne by ligger på den ubeboede ø Kekova. Der var mange spændende ting at se både over og under vandet. Man skal have speciel tilladelse til at dykke i området.

Før sejlturen blev vi sat af bussen ved havnen. Vi havde været temmelig imponerede over vor chaufførs manøvre dygtighed i denne snævre by. Bussen kørte tilbage til en p-plads lidt væk fra havnen for at vente på os. For øvrigt var vi ikke den eneste bus den eftermiddag, jeg talte i hvert fald 12. Jeg kan slet ikke forestille mig det mareridt, der vil være i højsæsonen med de mange busser frem og tilbage og folk alle vegne. For øvrigt var man i gang med en fin lille ceremoni ved havnen, da vi kom. Det drejede sig om indvielsen af et nyt kystbevogtningsfartøj.

Ca. kl. 15.30 forlod vi Ücagiz. Nu skulle vi "bare" køre til hotellet. Allerede efter 40 minutters kørsel i dette lidt fattigt udseende landbrugsområde blev vi i den lille by Agullev sammen med flere andre busser stoppet af politiet. Det er åbenbart rutine, for chaufføren tog det ganske afslappet, han gik ud af bussen, snakkede kort med politiet, og så var vi på vejen igen. Det var en kontrol af bus og chauffør. Inden ankomst til hotellet måtte vi have det sidste "convenience stop" (på dansk tissepause). Der er ikke toilet i bussen, og grunden er nok, at på den måde skal man stoppe med jævne mellemrum og give lokalbefolkningen mulighed for at sælge sine produkter. Her købte vi et stort glas granatæblesaft for €1,5. Uhm, det smagte godt.

Ca. kl. 19 ankom vi til Dalaman Airport Lykia Resort Hotel i silende regn. Men vi var enige om, at det var fint, det nu kunne regne af til i morgen.

http://www.dalamanairportlykiaresorthotel.com/index_en.php?goto=anasayfa)

Men inden det blev morgen havde jeg en nat fuld af oplevelser:

- Kraftigt tordenvejr ad et par gange
- Pibekonzert fra vinduet, hvor tætningslisterne ikke sluttede fuldstændigt til. Den kraftige blæst direkte ind på vinduerne gav den ret høje lyd.
- Kamp med Flemming om den ret smalle dyne.
- Flemming holdt en lille for mig ikke forståelig tale i søvne.
- Tidlig "vækning" fra minareten tæt på.

Onsdag d. 29. januar 2014 (Bent)

I dag sov vi længe, guiden havde bestilt vækning til os til kl. 07:00. Kjesten var godt i gang med at bestille omelet ved morgen buffeten, indtil Merete gjorde opmærksom på, at det kostede 5 euro ekstra. Så kunne Kjesten udmærket klare sig med det øvrige sortiment. Vi forlod Dalaman Airport Hotel kl. 08:30 og satte kurs mod Dalyan deltaet. Vi kørte i et skovrigt område, og Nergis fortalte os, at regionen her er meget skovrig, ca. 70% af arealet er skov her, totalt i Tyrkiet er kun 22% skov. Dette er faldet noget de seneste år grundet skovbrande, naturlige samt terroragtige brande har der været tale om. Der er mange bistader her, bierne finder deres nektar ved pinjekærnerne, hvor andre insekter har aflejret det. Biavlerne er nødt til at fodre bierne med sukker om vinteren, så den første høst er ikke ægte pinjehonning. De senere høste er bedre.

Vi gjorde holdt ved storkerestauranten, navnet grundet af, at man fodrer storke, og har lavet mange platforme til storkereder i baghaven. Et lille hyggeligt sted, ganske vist så vi ingen storke, men en del flotte andefugle hyggede sig ved nogle anlagte bassiner. Frugthaven ved siden af bød på citroner, bød og bød er nok så meget sagt, men Flemming skulle kun springe over et lille vandløb for at komme til at plukke en citron, så nu har Merete lidt til at friske den meget beske the med. Klokkeren 9:30 var vi fremme ved deltaet ved Dalyan.

Vi skulle ud at sejle, busselskabet blev igen splittet op, denne gang i 3 grupper. Den ene gruppe som på forhånd havde fravalgt nogle af oplevelserne på denne tur blev ved bussen, og resten fordeltes i to gamle fiskerbåde, som var ombygget til turistsejlad.

Vi sejlede i en mindre armada ud gennem deltaet imellem en masse siv og kom hurtigt frem til nogle klippegrave <http://en.wikipedia.org/wiki/Kaunos>, disse her af typen tempelgrave. Gravene er fra tiden omkring Alexander den store. Nogle sammenlignede deltaet med Nilen, og ikke uden grund er filmen "Afrikas Dronning" faktisk indspillet her.

Vi fortsatte helt ud til Middelhavskysten ved Iztuzu stranden

[http://en.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ztuzu Beach](http://en.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ztuzu_Beach), hvor Carretta Caretta havskildpadderne lægger deres æg, omkring 100 styk pr. hun. Skildpadderne svømmer fra Sydamerika ind gennem Middelhavet, og senere tager de nyklækkede unger den modsatte tur. Stranden lukkes for turister om natten i udklækningsperioden. Ungerne starter deres færd midt om natten, hvor de med hjælp af måneskinnets

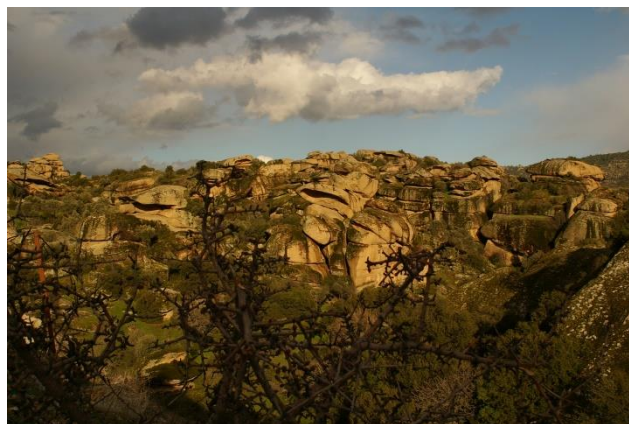

spejling i vandet kan navigere i den rigtige retning. De vælger natten for ikke at blive spist af fugle og andre jægere. Men mange når aldrig deres første mål og omkommer altså, inden de når i vandet, eller kort tid efter. I dag så vi ingen skildpadder (de kommer først mellem maj og september), vejret var nu ellers rigtig nydeligt med masser af sol om end noget blæsende her ved vandet. Vi sejlede tilbage gennem sivene, og vi så Ibis, fiskehejre, rørhøg og flere isfugle samt nogle meget små andefugle. Vi lagde pludselig kortvarigt til land, da fotografen, som havde fotograferet os ved ombord stigning sprang ombord, nu ville han gerne sælge fotos. Jeg ved ikke, hvor mange han fik solgt, men straks han var færdig, sejlede båden ganske tæt på den foran sejlede båd, hvilket muliggjorde, at fotografen kunne springe over på denne, og forretningen kunne videreføres der. Ganske smart. 13:30 var bådturen slut, og vi spiste frokost, en dejlig grillt ørred på Restaurant Paradis. Vi fortsatte nu nord på, før Mugla (udtales Mula) "kravlede" bussen op ad en større stigning, 670 meter koncentreret på nogle ganske få kilometer, flot, som chaufføren kan svinge bussen i de krappe hårnålesving. Vi stoppede ved Kivckly i Mugla, blot for et lille rest, mange busser stopper her. Vi fik lidt kaffe og kiggede lidt på butikkerne, hvorefter det gik videre. Ved Mugla brydes der meget marmor,

faktisk mere end hele Italiens produktion. Her er både hvidt, grønt og sort marmor, det sorte er det dyreste. Vi stoppede senere ved nogle meget spændende nærmest kunstagtigt udformede klipper. Der lå nogle henkastede marmorrester, vi fristedes til at tage nogle stykker med, men efter flere overvejelser lod vi dem ligge. Hele eftermiddagen sad vi stort set bare i bussen, så guiden fortalte os lidt om Tyrkiet undervejs. Hovederhvervet i Tyrkiet er landrug, ca. 40 % er landmænd. 30 % arbejder i industri og 20% i servicefag. Arbejdsløsheden ligger på omkring 8 %. Befolkningstallet i Tyrkiet er stigende, fødselsraten er 3%. Tyrkiet eksporterer frugt, grøntsager, bomuld (bomuld er den største del), solsikker, oliven, the og verdens største eksport af hasselnødder.

98% af tyrkerne er muslimer og 2% er kristne & jøder. De 5 leveregler for muslimer er 1) tro på gud (Allah), 2) bede til Allah 5 gange om dagen, 3) faste i ramadanen, 4) drage til Mekka en gang i sit liv og 5) give noget til fattige en gang om året. Moske'erne har ikke samme funktion som vore kirker, men blot et stede hvor man kan bede. Imanen går op i minareten og kalder til bøn. Mænd og kvinder beder adskilt fra hinanden i moskeen. Udenfor er der en fontæne, hvor muslimerne vasker sig inden de går ind til bøn. Ved død vikles muslimer ind i et hvidt klæde (turban) og lægges i en kiste. Men kisten bruges kun til transport, ved begravelsen tages den døde op af kisten og lægges direkte i graven. Islam fylder ikke så meget i det officielle Tyrkiet, Tyrkiet er et moderne samfund, og de fleste arbejder fra 9-15, der er ikke afsat tid til bøn. 60% af tyrkerne drikker alkohol og 60 % beder kun om fredagen.

Ved Aydin begyndte solen at gå ned, byen og bjergene bagved var flot belyste af disse sparsomme solstråler. Den sidste times tid fortsatte vi i regn/tordenbyge og mørke frem til hotel Palmin i Kusadası. <http://www.palminhotel.com> Fremme ved hotellet blev vores bagage kørt op på 4. etage, så var vi fri for tummel med elevator og de mange kufferter og piccoloerne tjente så en skilling.

Torsdag den 30. januar 2014 (Merete)

I morges vågnede Bent, da der blev indkaldt til morgenbøn i den nærliggende minaret, men han vendte sig bare om på den anden side og sov videre. Vi fik en overdådig lækker og farverig morgenbuffet, og i dag lavede kokken en lækker omelet med grøntsager til os, uhm.

Kl. 8.45 var vi klar til afgang fra Hotel Palmin i retning mod Efesos. I løbet af de 6 sommermåneder lægger der rigtig mange krydstogtskibe til i Kusadası. Priserne i byen er skruet højt op, eftersom det også er en meget besøgt ferieby med gode strande.

På vejen spottede Bent en vindpose og kort efter et lille Cesna lignende fly, som var ved at lette. Vi observerede det flere gange i løbet af dagen, mens vi travede rundt ved Efesos.

I antikkens tid var Efesos en driftig havneby. Vejen vi kørte på var hav på den tid. Lige før Efesos kom vi forbi en ruin af et romersk bad.

ca. 9.15 – 12.15: besøg på Efesos, som havde sin storhedstid ca. 300 år før Kristus og omkring 500 år frem. Det var en rig by, som lå på en vigtig handelsrute mellem Rom og Orienten. I sin storhedstid nåede byen op på ca. ¼ million indbyggere. Der er ruiner af kirker, templer, gymnasier, bade, og offentlige toiletter med rindende vand og muligvis også et bordel. På teatret var der plads til ca. 24.000 tilskuere. Under den årlige Efesos Kulturfestival i maj opføres der i dag ballet og opera på teatret. Celcuk biblioteket blev bygget år 100 f.Kr. til ære for Lilleasiens guvernør, Tiberius Celcuk Polemaeanus. Biblioteket indeholdt 12.000 ruller, der var gemt i nicher i væggen, så de var beskyttet mod fugt. Foran den rekonstruerede facade opføres der i sommerperioden koncerter med tyrkiske popstjerner. Husene var udsmykket med mosaikker og vægmalerier med religiøse motiver, og der var indlagt centralvarme. Desuden var der flotte statuer af mytologiske figurer. Indbyggerne i Efesos tjente mange penge på religiøs turisme. I den anledning mødte apostlen Paulus stor modstand blandt de lokale sølvsmede, idet hans budskab truede Artemis-tilbedelsen, da sølvsmedene levede af at sælge Artemisfigurer til pilgrimmene. Byen har også status som stedet for jomfru Maria's himmelfart. Byens kristne menighed voksede. Samfundet gik langsomt til grunde, da havet trak sig længere væk, og Efesos havn sandede til i 400-tallet.

Vi kørte få km, før vi gjorde holdt ved Sct. Johannes basilikaen.

<http://www.ephesus.us/ephesus/stjohn.htm> Evangelisten Johannes kom formodentlig til området kort tid efter Jesu død sammen med jomfru Maria. Johannes blev tvunget i eksil på den græske ø Patmos, men han vendte tilbage og det siges, at han her forfattede disse ord kort før sin død: "I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud". En byzantinsk kejser besluttede mange år senere at opføre en basilika til ære for Johannes, da han fandt ud af, at han var begravet i Selçuk.

Vi gik ned til Isa Bey Moskeen, <http://www.sacred-destinations.com/turkey/ephesus-isabey-mosque> kendt for at være den ældste Moske i Tyrkiet og bygget i 1375. 12 runde søjler står på gårdspladsen. Det var en stor og smuk Moske bygget i perioden mellem seljukkernes herredømme og osmannernes magtovertagelse. Vi så et par mænd, der bad. Der sad nogle skopudsere på vejen, så nogle fra vores selskab fik pudset deres sko blanke og flotte for 3 €.

Derefter havde vi et kort stop ved et af antikkens 7 vidundere, Artemis templet (det var en enlig søjle, der var tilbage) med lidt ruiner omkring. Templet blev bygget omkring år 550 f. Kr., men fundamentet er helt tilbage fra det 7. århundrede f.Kr. Templet blev bygget til ære for Artemis, den græske gudinde for jagt og natur, men også dyrenes og unge kvinders beskytter, "månegudinden". Templet lå ved den gamle by Efesos, som lå tæt på, hvor byen Selçuk ligger i dag. Templet blev første gang ødelagt d. 21. juli 356 f.Kr. af en brand startet af Herostratos. Han påsatte branden for at opnå berømmelse uden hensyn til hvilke omkostninger, der ville være ved det. Heraf udtrykket herostratisk berømmelse. Den samme nat blev Alexander den Store født, hvorfor Plutarch noterer, at Artemis var for optaget af Alexanders fødsel til at redde sit tempel. Templet blev ødelagt igen i 262 af goterne. I løbet af de næste århundreder konverterede de fleste af indbyggerne omkring templet til kristendommen, og templets religiøse tiltrækning faldt. Kristne rev templet ned og brugte stenene til at bygge andre bygninger. Vi havde 5 min til at gå rundt og fotografere. Bent og jeg gik hen til en lille dam, hvor vi opdagede små skildpadder sidde på sten ude i vandet og en frø.

Derefter kørte vi i kort tid, før vi ankom til restaurant Cerithan, hvor der var et fint udvalg af mad. Rundt om restauranten var der mange træer med clementiner.

Derefter gik turen videre til Şirince, som betyder landbrug. Græsk/byzantinsk by . Şirince ligger ca. 6 kilometer øst for Selçuk. Şirince blev bygget i 1500 tallet, men det meste af byen er i dag fra 1900 tallet. Pga. noget omkørsel og trange vejforhold ramte bussen fortovskanten, og det gav en skrabende lyd. Der skete heldigvis ikke noget med bussen.

Der er en historie om, at frie græske slaver grundlagde byen, og at de kaldte den *Çirkince* (betyder grim på

tyrkisk) for at andre ikke skulle følge efter dem. Byens navn blev ændret til Şirince (pæn/smuk) i 1926. I gamle dage var der mange myg i området, og det kostede mange mennesker livet. Derfor valgte mange at forlade byen.

Der voksede mange oliven træer, så der produceres en del olivenolie. Desuden produceres der 12 forskellige frugtvine, bla. kirsebærvin, ferskenvin mm, som byen er meget berømt for. Der dyrkes også mange store kvæder (de lignede pære-kvæder). Det er en hyggelig lille by, som er kendt for sine gamle huse og mange boder med lokale frugtvine. Gamle koner i småblomstrede pludderbukser sælger kniplings duge, strømper og hjemmefutter. Et sted stod en mand og solgte isvafler med samme princip, som når der bliver skåret kebab. Der var også mange boder med krydderier, bl.a. safran. Vi købte dog ikke noget, da vi var lidt i tvivl om ægtheden.

Efter at have gået rundt i byen, fik vi tid på egen hånd og efter at have fotograferet smukke og forfaldne huse og fortovs boder, gik vi ind på en lille restaurant og fik en kop æblethe og tyrkisk kaffe. Lækkert. Nergis fortalte:

Det Osmanniske Rige var et stort, tyrkisk rige grundlagt af Osman 1. i 1299 og bestod til 1. november 1922, hvor sultan-embedet blev afskaffet. Styreformen var monarkisk med en kejser som statsoverhoved, og der blev talt osmannisk-tyrkisk. Statsreligionen var sunni islam. Riget bredte sig over den vestlige del af Asien, den sydøstlige del af Europa samt Nordafrika. Efter belejringen og erobringen af Konstantinopel år 1453 erstattede det Osmanniske Rige det Byzantinske rige som hersker over Balkan og Anatolien.

Under 1. verdenskrig blev det Osmanniske Rige besejret. Mustafa Kemal (den senere Kemal Atatürk) oprettede en rivaliserende regering i Ankara. Den græsk – tyrkiske krig mellem 1919 og 1922, også kaldet Uafhængighedskrigen, var en række militære hændelser, som opstod under opdelingen af det Osmanniske Rige efter 1. verdenskrig. Kemal Atatürk oprettede den tyrkiske republik den 29. oktober 1923, blev valgt til præsident og nedlagde dermed det Osmanniske Rige. Ca. 16.20 kørte vi fra Şirince, og ret hurtigt blev der gjort et stop ved en bank, da der var nogle, der havde brug for ekstra penge.

Lidt over 17 var vi tilbage på Hotel Palmin, hvor vi gik ned i lobbyen. Der var stor travlhed med at få tjekket diverse PC'er for mails mm. Jeg begyndte at skrive dagens oplevelser, men desværre gik der et eller andet galt, så jeg fik slettet hele vores Tyrkiet dokument, øv, øv og atter øv. Kjesten og jeg fik os en kop æblethe, mens mændene kiggede på ure.

På vej ned til aftensmad mødte Flemming og Bent vores guide, som var lidt ked af det, da hun havde bedt hotellet om at hente sit vasketøj – de havde ikke taget det der lå i vaskeposen, men forskellige striktrøjer, som bare var kommet i maskinen, så de havde fået en anden størrelse. Øv, for Nergis, men som hun sagde: "Look forward!" Igen i aften var der en lækker buffet med alt, hvad hjertet begærede. Efter middagen fik Flemming købt sig et nyt ur, og samtidig var Kjesten så heldig at få sig et turkis smykkevedhæng. Fotoseancen blev overstået med mange fine fotos, og derefter var det tid til kortspil. I dag vandt mændene.

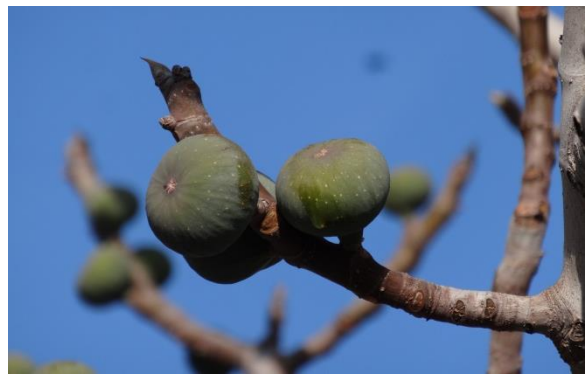
Fredag den 31. januar 2014 (Kjesten)

Kl. 07.30 var bussen pakket til afgang fra Kusadasi fra hotel Palmin (<http://www.palminhotel.com/>). Vi øvede os lidt i at sige god morgen på tyrkisk; det hedder günaydin.

Omkring Aydin var der flere geotermiske anlæg med temmelig meget rørføring. Aydin er Tyrkiets 22. største by med 320.000 indb. I området produceres især figner og oliven, og der er mange store olivenoliefabrikker i området. I antikken lå den ioniske by Tralles, som endnu ikke er udgravet. Man ved, at arkitekten bag Agia Sofia i Istanbul var født her. Der er et universitet i byen. Én af byens attraktioner er "camel wrestling" (http://en.wikipedia.org/wiki/Camel_wrestling). Man avler specielt kameler til formålet. Kamelen er ikke naturligt hjemmehørende i Tyrkiet men blev indført ifm Silkeruten til Kina. For øvrigt er Tyrkiets nationalsport wrestling (http://en.wikipedia.org/wiki/Wrestling_in_Turkey) med den specielle afart: "oil wrestling"

Mange steder på busturen observerede jeg flere ret gamle huse, som nærmest så ud til kun at blive holdt sammen af de filtrede grene fra den senere på året ret så smukt blomstrende bougainvillea! Der er vist mange storke i området mellem Aydin og frakørslen til Nazili. Der var i hvert fald mange storkereeder, men der var bare ikke nogen hjemme.

Omkring Nazili blev der holdt det obligatoriske formiddags-tyve- minutters "convenience stop". Efter at have klaret det nødvendige, smagte Merete og jeg på en specialitet i området: figner overtrukket med chokolade. MUMS. Vi måtte begge have et par æsker med hjem. Nu får vi se, om de holder til at blive brugt som gaver derhjemme! Herefter var næste mål: Aphrodisias. Men inden da ville Nergis holde et lille indlæg om dagligdagen i Tyrkiet:

Når et barn bliver født, er der ingen dåbshandlinger. Man hvisker navnet tre gange i øret på barnet, så lærer han/hun det at kende. Moderen får gaver af faderen for at have født et barn, som regel diamantring! Alle drenge (90–99%) bliver omskåret. Traditionelt skete det i alderen mellem 6 og 9 år, men nu får ca. 20% omskæringen foretaget lige efter fødslen på hospitalet. Ved omskæringen af de 6-9 årige foregår det med en fest nærmest som et bryllup med mange gæster, stor festivitas med mad, drikke og dans. Inden festen bliver drengen taget med i byen, hvor han får sine ønsker opfyldt mht. oplevelser og gaver. Der bliver stillet en seng op midt i festlokalet, hvor drengen lægges. Folk stiller sig i kø med gaver: guld og penge. Sådant var traditionen i hvert fald. Efterhånden foretages indgrebet på hospitalet, og gave-festen bagefter. Den afskårne hud blev tørret og gemt for resten af livet i drengens koran.

Skolegangens længde samt alder for indgåelse af ægteskab er afhængig af, om man bor i byen eller på landet. På landet er det kortere skolegang og tidligere ægteskab. Alle drenge skal fra de er 18 år i "national service" – altså militæret. Det er tvunget, men det kan udskydes til omkring de 30 år, hvis man er under uddannelse. Dette er nødvendigt, hvis man ønsker at opretholde sit tyrkiske statsborgerskab. Dvs. hvis en ung tyrkisk mand i f.eks. Danmark ønsker at beholde det tyrkiske statsborgerskab, må han yde militær tjeneste i den givne periode (nu er den 12-18 måneder) eller betale €5.000 og derefter aftjene militærtjeneste i én måned. Som regel bliver det unge par gift, efter at den unge mand har aftjent sin militærtjeneste.

På landet er ca. 70% af ægteskaberne arrangeret. Forventningerne til en pige på landet er: få en god mand, få børn og blive lykkelig! Drengens familie tilbyder pigens familie ægteskab. Normalt er det drengens mor, der er med til at udse sønnens brud – bl.a. via de jævnlige besøg i de tyrkiske bade. Der afgives et tilbud, og hvis pigens familie er positiv, arrangeres et møde. Til dette møde medbringer drengens familie dessert /kage (baklava) og blomster. Drengens far beder om tilladelse til indgåelse af ægteskabet. Pigens far kan sige nej. Siger han ja, skal pigen lave kaffe efter at have tilbudt gæsterne "lemon cologne". Hvis hun laver kaffen meget bitter og uden sukker, giver hun udtryk for sin utilfredshed. Hvis hun kommer salt i kaffen betyder det "under ingen omstændigheder!!" Hvis mødet er positivt, aftales dato for forlovelsesfest. I tiden deroftil ses de unge, også ifm indkøb af medgift og hendes udstyr, som hun nok har samlet på hele sit liv. Drengens familie giver gaver i guld og penge afhængig af familiernes status, pigens udseende og evner. Forlovelsesfesten og bryllupsfesten er nærmest ens med "sus og dus. Den eneste forskel er nærmest kun det unge pars beklædning, især pigens. Pigens familie betaler for forlovelsesfesten og drengens familie for brylluppet. I byerne inviteres gæsterne til både forlovelse og bryllup. På landet er hele landsbyen inviteret. Aftenen før brylluppet holder pigerne "henna night". Den kommende brud får henna i hånden, hvorefter hun trykker en mønt i hennaen. Alle de kvindelige gæster trykker hende i hånden og får et aftryk af mønten

(<http://www.allaboutturkey.com/marriage.htm>). Ved brylluppet står gæsterne/landsbyens indbyggere i kø for at give bruden gaver i form af guld og penge.

Ved brylluppet bærer bruden et rødt sjal over hovedet. Det symboliserer blod og dermed frugtbarhed= det matriarkalske system. Hendes kjole er hvid, det symboliserer slangens hvide skiftede ham, som er symbol på en frisk start og på det patriarkalske system.

Én ting er meget vigtig: pigen skal være jomfru! Og her var vi så i fortællingen på et vigtigt sted for det næste besøg, den antikke by Aphrodisias (<http://en.wikipedia.org/wiki/Aphrodisias>), hvor Afrodites tempel var byens omdrejningspunkt. Afrodite var elskovens og skønhedens gudinde – hun svarer til Venus i den romerske mytologi. I denne forbindelse fortalte Nergis myten om Troja, prins Paris og den skønne Helena, hvor prins Paris vælger Afrodite frem for Hera. (http://da.wikipedia.org/wiki/Den_trojanske_krig).

I Aphrodisias var der i antikken en berømt skulptur-skole, da byen ligger meget tæt på flere store marmorbrud. Adskillige jordskælv har ødelagt byen gennem tiden. Alligevel fremstår mange af ruinerne flot. Især var den monumentale port og det græske stadion meget imponerende. Det havde plads til ca. 30.000 tilskuere, og er et af de bedst bevarede fra antikken. Et stadion er en antik måleenhed (*stadion* (gr. 'væddeløbsbane', egl. af længden 1 græsk stadion = 600 fod, jf. *stadie*), antikt længdemål. Det græske stadion var lig med 600 fod, men da længden 1 fod var lokalt forskellig, er den eksakte længde i meter usikker; mellem 180 og 200 m. Det romerske stadium var lig 125 passus (skridt), lig 625 fod, der var lig 185 m). (Kilde Gyldendals åbne encyklopædi)

For at komme til at se byens teater (Odeon) måtte vi op ad en lille bakke midt i byen. Her havde vi et godt udsyn over resterne fra den antikke by: bl.a. porten, stadion, Afrodites tempel, som senere blev omdannet til kirke, bispens palads, atrium, badet. Teatret er også her vældig godt bevaret. Vejret i dag var ret pænt, men himlen var desværre ikke rigtig blå. Lidt ærgerligt, da der var mange gode motiver op mod det snedækkede bjerg Baba Dagi (faderbjerget). Det er forunderligt at tænke på, at denne ruinby blot er én af de ca. 2.700 græske/romerske bosteder, hvoraf størstedelen endnu ikke er udgravet (økonomi ! ☹).

Inden vi returnerede til p-pladsen besøgte vi det lille, men meget smukke museum. Rundt i området har man sat kopier op af de statuer og udsmykninger, der er fundet på stedet, mod at sætte originalerne på museum. Transport frem og tilbage fra p-pladsen foregik i en "bus-vogn" efter en traktor.

På frokostrestauranten blev der serveret pr. person først en velsmagende forret på en tallerken med en velsmagende blanding af scrambled ost, æg, tomater og løg. Til hovedret kunne vi vælge mellem grillet fisk eller grillet kyllingespyd. Flemming og jeg valgte fisk, og den var god. Til dessert var valget mellem en appelsin i skiver eller yoghurt med honning. Her skete der noget finurligt, Flemming spiste yoghurt for første gang.

Efter ca. halvanden times kørsel kom vi til Pamukkale ved 16-tiden. Turen indeholdt ikke et besøg i Pamukkale, blot et fotostop. Nergis tilbød os dog, at vi kunne stå af og i stedet for at bruge 20 minutter til fotografering kunne vi med det samme gå op i det smukke område og blive hentet af bussen igen efter ca. 70 minutter. Det ville være ca. 5 minutter før solnedgang. Vi var en lille gruppe på 15, der valgte at gå ind på området og betale 20 Lira per person.

Pamukkale betyder bomuldsborgen på tyrkisk.

De hvide terrasser er skabt af kalkholdigt vand, som gennem årtusinder er strømmet op fra undergrunden og løbet ned ad bjergsiden.

(<http://www.tyrkietrejse.dk/pamukkale/>)

Det er tilladt at gå på noget af det store hvide bjerg, som til forveksling ligner en gletsjer. Man skulle tage sko og strømper af for at betræde det hvide univers. Da fik Merete blot et problem, da hun havde nederdel og strømpebukser på. Heldigvis havde Bent en kniv i sin rygsæk, og vupti så var strømpebukserne forvandlet til leggings. Det var en meget skøn oplevelse at gå på den hvide kalkbelægning med bare fødder, mens det lune vand fossede ned ad bjerget. Dvs. nogle steder var vandet lidt koldt, og så var det bare om at komme hen til den lune afdeling. Der var glat flere steder, så man skulle passe på for ikke "at glatte", som det

hedder i vores familie, efter at Lucca har opdigtet ordet. Da vi var ¾ oppe ad den tilladte strækning, vendte jeg om. Mit knæ driller mig en gang imellem, og vi havde kun en begrænset tid, før solnedgang og afhentning. Så for ikke at få problemer vendte jeg om, og lod de andre om at nå op til toppen. Men min oplevelse blev nu ikke dårlig af den grund. Der var nemlig ikke flere mennesker på vej op ad bjerget længere, så jeg befandt mig ganske alene i dette smukke hvide univers, hvor jeg hele flere gange måtte sige til mig selv: det er altså ikke is. Solen var tæt på at gå ned, og det var bare SMUKT. Nu måtte jeg se mig lidt mere for, for nu kunne jeg jo ikke se nogen "sti" af mennesker på vej op eller ned. Alle nåede ned inden solnedgang og busafhentning. Vi var blevet en fantastisk oplevelse rigere, og kameraerne var blevet læsset med mange nye billeder.

Efter indlogering på hotellet Lycus River (<http://www.lycusriver.com/lycusriver/en/homepage>) i den nærliggende kurby, Hiererapolis, ved halv seks-tiden begyndte jeg at skrive om dagens oplevelser. Forinden optog jeg ca. 2 minutters video med kald fra minareter fra i hvert fald 2 moskeer tæt på. Den ene kunne vi se fra vores altan. Aftensmaden var igen en farvestrålende buffet med mange velsmagende retter.

Det måtte prøves: det næsten 40 grader varme udendørs bad fra de naturlige kilder. Vandet skulle have en helbredende effekt. Måske var vi der ikke længe nok, men i hvert fald var det en fantastisk oplevelse at stå i det varme vand og småsludre med udsigt til en klar stjernehimmel – sidst i januar måned. Vi havde haft så travlt med at komme over i det termiske bad efter middagen, samtidig med at vi ønskede at slippe for den lidt påtrængende fotograf, der netop nærmede sig vort bord, at vi helt glemte at betale for vore drikkevarer. Heldigvis spurgte Merete Bent, da de kom til bage efter badet, hvad hun skulle skrive op i vort fælles regnskab, som deres betaling for drikkevarerne. UPS, så fik Bent travlt med at komme ned i restauranten. Det var en glad tjener, der modtog pengene. Nå, vi var nok ikke sluppet for at betale alligevel. Men lidt pinligt.

Dagen sluttede som de andre dage med at se billeder fra dagens oplevelser. Og ganske rigtigt, der var taget rigtigt mange billeder fra bomuldsborgen. Selv om trætheden var ved at være ret tydelig, måtte vi have et par spil kort. Vi piger er noget bagefter med at vinde, men vi måtte igen indrømme, at samlet set fører "drenge". Nå pyt, det vigtigste er hyggeeffekten.

Lørdag d. 1. februar 2014 (Bent)

Vi blev vækket blidt af bønnekald til moskeen, moskeen lå i god afstand til hotellet, det var nok den væsentligste årsag til, at det lød blidt, men faktisk lød det mere melodisk end så mange andre gange, vi har hørt det.

Da vi kom ud til bussen var der sket flere ting: Der var is på bilruderne, så det var en kold morgen.

Nergis' mand var dukket op, han arbejder også som guide, og han skulle følges med os i bussen til

Antalya. Vi holdt første fotostop allerede 5 minutters kørsel fra hotellet. Solen var nu på plads, så "bomuldsterrasserne" i Pamukkale så rigtig hvide ud mod den blå himmel.

Dagens turismål var tæppefabrikken Çınar, som ligger lidt syd for Denizli. Tyrkiet er berømt for vævede tæpper og producerer nok verdens bedste af slagsen. Helt siden Persien -tiden har man vævet tæpper, og kunsten at væve og mønstrene er gået i arv fra mor til datter. Pigerne begyndte at væve som 14 årige. Til at væve brugte man oprindeligt uld og bomuld, senere silke. Man væver med enkeltknuder eller dobbeltnuder. Dobbeltknuder er stærkere og giver et mere fast og smudsafvisende tæppe. Uld er det tykkeste trådmæssigt, silke er det tyndeste. Med det tyndeste kan man selvfølgelig lave flere detaljer i vævningen, men det tager også meget mere tid at væve samme størrelse tæppe. Der er ca. 10 gange så mange knuder pr. kvadratcentimeter med silke som med uld, og tidsforbruget tilsvarende større. Men levetiden for disse tæpper er høj, op til 150 år, så det er virkelig en investering. Mange tæpper går i arv over 3 generationer. Tæppehåndværket er reduceret meget gennem årene, fra at næsten alle kvinder kunne væve, er næsten al fremstilling af tæpper overgået til fabrikker og maskinfremstilling.

Vi ankom til tæppefabrikken, - nej, mere en udstilling og selvfølgelig butik kl. 09:00. Tæpperne fremstilles i et kooperativ med fabrikker flere steder i landet. I alt er der ca. 10.000 ansatte i tæppeproduktionen. Fødekæden med fremstilling af råvarer kommer derfor uden. Vi så først et lokale, hvor en gruppe kvinder vævede forskellige tæpper. Sikke en fart de havde på, vi kunne næsten ikke nå at registrere, hvad de gjorde med hænderne. Pigerne kan binde 4-5000 knuder pr. arbejdsdag, et tæppe i uld kunne typisk tage 2-3 måneder at fremstille og i silke 2-3 år. Store tæpper arbejder de ofte 2 personer på ad gangen, de sidder side ved side, og bytter plads hver 20. minut, så tæppet bliver mest muligt jævnt. Ingen strammer knuderne ens, så hvis de blot væver hver sin side i hele tæppets længde ville det ende med at blive skævt. Derefter så vi, hvorledes silkekokonerne bliver trævlet op, hver kokon har en silketråd på ca. 1500 meter. Kokonerne produceres i opdræt et andet sted, nogle larver for lov til at gennemgå livs cyklussen til sommerfugl, dette for at sikre den fremtidige produktion, men de fleste dræbes og kokonen sendes til tæppeproduktion. Silke er meget stærkt og har også været brugt til kirurgisk operation. Så blev vi vist ind i salgsafdelingen, først fik vi i et stort lokale fremvist en masse forskellige tæpper, og kunne gå rundt på og mærke de forskellige materialer. Vi fik serveret the og raki. Der var bestemt ingen købetvang, vi måtte gå rundt og se alle de tæpper, vi havde lyst

til. Personalet er månedslønnet og får ingen kommission, men det er selvfølgelig glædeligt, hvis vi sluttede med at købe noget. Kjesten og Flemming købte et par tæpper, de kunne ikke blive enige om hvilket, så det blev to tæpper til at lægge på gulvet. Merete og jeg valgte et lille fint tæppe til at hænge på væggen, det bliver spændende at komme hjem og finde den bedste plads til det.

Mange handler senere forlod vi fabrikken, klokken var nu 11:15.

Vi fortsatte mod Antalya, inden frokost fortalte Nergis lidt om uddannelsessystemet her i Tyrkiet. Der er 12 års obligatorisk skolegang. 4 år i primary school (grundskole), derefter 4 års second school (mellemskole) og til sidst 4 år i highschool (gymnasium). Al skolegang tilbydes gratis, forældrene kan dog vælge privatskole, som koster mellem 4.000 og 10.000 € om året. Skoleuniform er ikke obligatorisk over hele landet, men der, hvor den bruges, betales den af forældrene. I statsskolerne på landet og i de små byer er klassekvotienten omkring 20, i storbyerne flere steder helt op til 40. Mange steder deles man om lokalerne, så nogen møder meget tidligt om morgenen eks. 06:30, andre møder så ind når første hold får fri omkring 13:00. De sidstes skoledag slutter så i nærheden af kl. 18:30. Ca. 12 millioner børn går i skole i Tyrkiet. Universitet og videregående uddannelser er gratis, og ca. 25% starter i dag på en af disse. Barselsorlov er 6 måneder og kun for kvinder.

Vi spiste frokost i Ardic restaurant, en hyggelig landeveysrestaurant.

Det tyrkiske alfabet har 29 bogstaver, men mangler x, q og w. I stedet har de ç, ğ, ş, ö, ü og ĩ. Se wiki:

[http://da.wikipedia.org/wiki/Tyrkisk_\(sprog\)](http://da.wikipedia.org/wiki/Tyrkisk_(sprog)) Få tyrkiske ord kendes også fra dansk: divan som egentlig er et mødelokale, men da mødelokalerne i Anatolien - tiden var indrettet uden stole, men mere som sofaer, så har divan betegnelsen fulgt møblet. Kiosk: som i tyrkiet er en lille bod, måske med 3 åbne sider eller et lille sommerhus. Yoghurt – opfundet i Tyrkiet. Türkis, farven. Angora: ged / får fra Ankara. Kajak: lille båd. Det tyrkiske sprog ligger i den ural-altaiske sprogstamme, hvori ungarnsk, estisk og finsk også indgår.

Vi ankom til hotel Ring Beach <http://beach.ringhotel.com.tr> sydvest for Antalya kl. 16:15. Jeg skrev lidt på dagens historie, vi spiste og udfyldte derefter spørgeskemaer til rejseselskabet og guiden, samt pakkede kuverterne med drikkepenge til guide og chauffør. Tilslut kiggede vi billeder og spillede kort.

Søndag den 2. februar 2014 (Merete)

Denne dag skulle vi tidligt op – lidt før 6. Igen i dag nød vi en lækker morgenmad, inden vi kl. 7.30 var klar til afgang fra Hotel Ring Beach.

Flemmings bemærkning til Nergis var: "You are painted today". Hendes svar faldt promte: "I call it makeup". Vi fik lige et kort glimt af hendes mand. De bor i Antalya.

Günayden: god morgen!

Nergis havde lovet os en overraskelse. Det blev et vandfald i en park, der lå lige ned til havet.

I dag skulle vi se den gamle bydel i Antalya. På vej dertil kørte vi langs Middelhavet med Taurusbjergene på den anden side. Der var ved at blive bygget en ny lystbådehavn. Industrihavnen ligger et andet sted. Vi fik øje på et Mærsk skib, der lå længere ude. Bent tog et foto og fandt ud af, at det var Brigit Mærsk, en olietanker på omkring 170 meter.

Vi kørte forbi de 2 strande, Lara Beach og Konyaalti, hvor det om sommeren vrimler med turister. Antalya er den 11. største by i Tyrkiet med ca. 1 mill. indbyggere. Der kommer ca. 35 millioner turister om året.

Indtægterne fra turister betyder meget for landets indkomst.

Den 2. største indkomst kommer fra landbruget, som dyrker tomater, oliven, olieplanter, peberfrugter mm. Hvert år er der en filmfestival: GOLDEN ORANGE, hvor Tyrkiets bedste film bliver kåret.

På byens tage så vi mange vandtanke og solcelleanlæg. Nergis fortalte, at nye huse blev bygget med solenergi i en pænere konstruktion. En normal lejlighed er på ca. 200 m² og koster ca. 2. mill. kr. eller ca. 300.000 €. Nergis bor på 1. sal i et hus med 13 etager. 50 % køber en lejlighed, mens resten har lejet en lejlighed.

Lidt om juveler nu vi skulle besøge smykkefabrikken, D-Juwels: prisen på guld er den samme over hele verden, men der er stor forskel på, at man tjener 50 € i timen i Europa og i Tyrkiet kun 7 € pr. time. Diamant importen er toldfri. Premier ministerens søn er importør af diamanter. De har i 600 år lavet juveler, og det stammer helt fra tiden omkring det Osmaniske rige. Smykkerne bliver lavet af minimum 14 karat guld, men det mest normale er 18 karat, og smykket kan altid ændres, samt at der er 5 års garanti.

På fabrikken blev vi modtaget af en sælger, som på svensk fortalte levende om deres smykker. (Hans mor var svensk). Han fortalte og viste os deres nyeste smykke, solvognen, som kunne fås i guld eller den kunne på den ene side være belagt med hvide diamanter og sorte på den anden side, dette skulle symbolisere dag og nat. Han fortalte desuden, at sorte diamanter koster 1/3 af de hvide diamanter – det er noget med alderen. Hans hjælper, der stod med smykkerne under præsentationen, hed Jesus og hans bror hed Moses. Da vi kom ind i showrummet, hængte sig straks en sælger på os. Jeg gik ellers med hænderne på ryggen. Der var mange rigtig smukke juveler og vi kunne godt fristes en anden gang. Det viste sig, at sælgeren var født i Tyskland. Vi fortalte og viste ham mine hjemmelavede smykker i friendly plastic. Vi fortalte også, at vi ikke var interesseret i at købe nogle smykker i denne omgang. Derefter gik vi gennem sølv afdelingen og videre ud til bussen. Her ventede vi ca. en time på, at de sidste kom tilbage – det var noget med noget papirarbejde til toldvæsnet. Flemming havde købt et sølvsmykke til Kjesten.

Efter knap 10 minutters kørsel ankom vi til læderfabrikken, Emelda. Her blev vi modtaget med æblethe og raki, inden vi gik ind i showrummet. Her blev der udvalgt 5 personer fra vores hold, heriblandt Bent til at gå catwalk i flotte skindjakker. Snart kom de rigtige mannequiner og dressmen på podiet i forskellige udgaver af skindjakker/pelse, som var lavet af det blødeste skind fra lam eller vilde bjerggedekid. Efter opvisningen gik vi ovenpå for at kigge på jakker, og straks kom en sælger, som sagtens kunne finde jakker til os begge to, selv om vi ikke var interesseret i at købe. Sælgeren fandt en flot blød blå skindjakke som var vendbar. Den

stod til 1300 €, men kom hurtigt ned i 450 €. Jeg kunne godt falde for den, men jeg havde ikke behov for en ny jakke lige nu. Hvis Bent ville købe en jakke, kunne jeg få min gratis!!!!

Vi gik ud i bussen og kl. 12 kørte vi til Düden Park for at se det flotte vandfald, som falder direkte ned i Middelhavet efter at have været underjordisk på en del af turen. Der blev taget mange billeder, også mange lokale var i parken denne søndag. Højhusene, der lå på højre side af vejen, havde en rigtig flot udsigt til havet. Kl. 13 var der frokost(tag selvbord) på Cafe Ekstrablatt. Nergis' mand havde også fundet hen på restauranten, så de kunne have lidt tid sammen. En mand var ved at tegne et flot motiv på en tavle i anledning af, at det snart var Valentinsdag, mange hjerter og ordet kærlighed på mange sprog.

Efter frokosten kørte vi til den gamle bydel, hvor vi fik fortalt lidt om klokketårn, bymur og de mange boder/basarer, inden vi fik lidt tid på egen hånd. Vi gik hen til det gamle klokketårn og videre gennem Hadrians Port, inden vi gik ned til havnen, og derefter travede vi op ad de mange ulige store trapper til vores mødested. Imidlertid var der en del sigøjnere, der delte postkort ud, men det viste sig hurtigt, at de ville have penge, og vi skulle passe godt på, da de havde ry for at snuppe pengesedler op af folks pung.

Vi ankom til hotel Laguna Suite <http://www.suitelaguna.com> kl. 16.30. Her havde vi en times pause til at blive klædt om, inden vi skulle til tyrkisk aften. Menu: butterdejsrulle, kylling med grøntsager og en appelsin til dessert. Det var et meget flot show. Vi betalte 12 € for drikkevarer ad libitum. 2 glas vin, så havde vi købt for 12 €, så vi valgte ad libitum modellen. Showet bestod af en opvisning af, hvordan henna aftenen gik for sig (en bejler ønsker at fri til en pige), dernæst var der danseopvisninger fra forskellige regioner i Tyrkiet. Vi var tilbage på hotellet lidt over 21, og så var det med at få pakket det sidste og få lagt tøj frem til i morgen tidlig. Hurtigt i seng, da vi skulle tidligt op. Min telefon ringede en times tid senere, men jeg kunne ikke finde den, så.....

Vores tur Lykien rundt, vi startede i Antalya og fulgte kysten mod syd. Ruten er markeret med orange.

Mandag den 3. februar 2014.

Vi stod op kl. 02.00, og der var en let morgenmad sat frem til os til kl. 2.15. Kl. 03.00 kom Firat og kørte os til Antalya lufthavn, Havalimani. Der var meget run på i lufthavnen, men vi kom hurtigt gennem tjek ind, og så ventede vi på Kjesten og Flemming, som var kommet i en anden kø. Afgang kl. 06.00 og ankomst til Billund kl. 8.50 (dansk tid) efter 4 timers flyvning. Kort før landing fik jeg at vide, at det var forbudt at strikke. I lufthavnen fik vi sagt farvel til alle de øvrige fra vores bustur. Bent hentede bilen. Forinden var han blevet undersøgt i tolden.

Vi var hjemme igen kl. 11.00 godt trætte efter en fantastisk dejlig ferie i Lykien på sporet af kristendommen. Som sædvanlig var der en god dansk middag (karbonader og bred ymer til dessert) hos Sander om aftenen.

Mange knus og rejsehilsener

Kjesten og Flemming samt Merete og Bent

